

TÜRKDİLİ EĞİTİMİNDE YAZINSAL KURGU ÇALIŞMALARI

Nevhis Cem AŞKUN

Genel olarak Türkdili Eğitimi Türkte dilbilgisi, Türkte Anlama, Anlatma, Yazım (imlâ) ve Konuşma diye ele almış, ve bu alanda yapılacak eğitimi ilkokuldan Üniversiteye kadar bölümlendirip planlamıştık. Ancak, böyle bir dil eğitimi anlayışı ve çalışmamızın içeriğine giren bazı özel amaçlar ile bu amaçlar yönünde çalışan bazı kurumlar açısından noksanlık taşımaktadır.

Türkdili Eğitiminin genel amaçları açısından bu çalışmamızda bunları şöylece belirlemeye çalışmıştık(1).

Dilbilgisi Eğitimi

Türkte sözçük ve tümce bilgisine ilişkin eğitim çalışmaları.

Anlama Eğitimi

1- Atasözü, belli şiir dizeleri, büyük sözler ve benzeri anlam yükü yoğun anlatımların açıklaması.

---

(1) Bkz: NEVHİS CEM AŞKUN «Yüksek Öğretimde Türk Dili Eğitim ve Öğretiminin Bazı Temel Sorunları» ESADER C. XV. S. 1, Ocak 1979, s. 374-382.

2- Belli kavramlarla ilgili olan veya olmayan kısa tümceler dzenletilmesi ya da verilen bu tür tümcelerden uygun olanının öğrenciye seğtirilmesi.

3- Belli bir sözcüğün eř anlamlı ya da karşıt anlamlı sözcüklerini buldurmak.

4- Belli sözcüklerin uygun ya da uygun olmayan kullanımlarını iğeren tümcelerin seğimi.

5- Belli bir okuma paręasının ana düşüncesini belirtme drmunda bulunan kısa anlatımlardan en uygununun bulunması.

Anlatma Eğitimi

1- Anlatım bağıntıları bozuk olarak verilmiş tümcelerin öğrencilere sıraya koydurularak anlam bütünlüğünün sağlanması.

2- Yanlış anlamlı söz ya da tümcelerin bu durumlarının öğrencilere dzelttirilmesi.

4- Anlamları herkesęe bilinen belli sözcükleri tümce sayısı belli yazıyla öğrencilere kullandırılması.

5- Belli bir paręanın ana düşüncesinin ęıkarılması ya da verilen ana düşünceye uygun paręa yazdırılması; yaşanan bir olayın yazılı anlatımı; bilinen bir kavrama uygun paręa yazdırılması.

Yazım (İmlâ) Eğitimi

1- Yazılışı doğru ya da yanlış sözcükleri öğrencilere buldurma.

2- Sözcük ve tümcelerde yazım bozuklukları bulunan paręaların öğrencilere dzelttirilmesi.

3- Tek tek, ya da grup olarak noktalama işaretlerinin öğrencilere kullandırılması.

4- İçinde noktalama işaretlerinin yanlış kullanıldığı paręaların öğrencilere dzelttirilmesi.

5- Yazımda, (imlâda) kğk değişikliklerle büyük anlam farkları ortaya koyan sözcükler ile noktalama işaretlerini kullanışlarından meydana gelen anlam farklarını iğeren paręalar üzerinde öğrencilerin ęalıřtırılması.

Konuşma Eğitimi

1- Argo sözcüklerle yazılmış bir metnin öğrencilere düzeltilmesi.

2- Çeşitli şive bozukluklarını gösteren sözcüklerin öğrencilere düzeltilmesi.

3- Öğrencinin dilediği ya da verilen bir kavram üzerinde belli süre ile sınıfa konuşma yapması, bunun banda alınarak sınıfa dinletilmesi; gerek kendisine, gerek sınıfa yaptığı konuşma yanlışlarının düzeltilmesi.

4- İki öğrencinin karşılıklı olarak diledikleri ya da kendilerine verilen belli konuda ikili konuşma yapmaları. Bunun da banda alınarak sonradan sınıfa ve kendilerine dinletilip yanlışlarının düzeltilmesi.

5- Tartışmalı kısa konferans, küçük açık oturumlar, münazara ve benzeri çalışmaların öğrencilere yaptırılması.

Bu kısa açıklamalarda da görüldüğü gibi, genel amaçlara dönük bir Türkdili Eğitimi her kişinin kendi bilgelik (entellektüel) düzeyinde Türkçeyi doğru anlaması, doğru yazması, düzgün konuşması temeline dayanmaktadır. Oysa ki, dil eğitimini sadece bu plan içinde kalarak tanımlarsak dilin sanatsal, diğer deyişle yazınsal (edebi) içeriğini yadsımış oluruz. Bunu diğer sanat dallarındaki benzetmeyle de örneğin; (Resim, heykel, fotoğraf gibi) açıklayabiliriz.

Bir kişiye resim yapmasını öğretmek, o kişinin hemen ressam olmasını beklemek demek değildir. Heykel yapmak ve fotoğraf çekmek içinde aynı şeyi söyleyebiliriz.

İşte, bu noktada bazı özel amaçlar ve bu amaçlara dönük kurumlar için dil eğitiminin ikinci aşaması söz konusu olur. Bu aşamada amacının dil eğitiminin, bir sanat eğitimine dönüştürülmesi ve öğrencilerimize belli başlı yazınsal sanat türlerinde beceri kazandırabilmektir. Örneğin; Güzel Sanatlar Akademisinin resim bölümünü bitirmiş resim sanatını çok iyi bilen ve uygulayan bir ressam, bu kurumun eğitiminin doğal sonucunu, bir sanatçı kişiliğiyle bize kanıtlar.

İnsanın yetişmesine değer veren ve bu işi önemseyen eğitim kurumlarında, belli alanlarda yeteneği ve isteği olan öğrenciler bu

istekleri doğrultusunda eğitilebilirler. Böylece kendi uğraştıkları konularda eğitim görmüş uzman kişiler olarak yetiştirilebilirler.

T.Ö.E.F.in Sinema Televizyon bölümünde Türkdili eğitiminin yukarıda da söz konusu ettiğimiz genel amaçları yanında, ikinci aşamadaki sanatsal eğitim içeriği bu düşüncelerden kaynaklanmıştır.

Söz konusu edilen ikinci aşamada öğrencilerimize kendi yetenekleri ölçüsünde yazınsal (edebi) kurgu yapma becerisini kazandırmaya çalıştık. Şöyle ki; öğrencilerimiz, ilk kez yazım (edebiyat) türleri içinde masal kurgusuyla yazınsal (edebi) kurgu eğitimine başlamışlardır. Bu eğitim çalışmasını zamanla başka yazınsal (edebî) kurgu türlerine de yöneltmeyi öngörmekteyiz.

YAZINSAL KURGUNUN ANLAMI

T.D.K. sözlüğünde, bu çalışmamızdaki içeriğine göre kurgu iki aşamada tanımlanmıştır.

1- Bir bütün oluşturmak için parçaları takip birleştirme işi, «montaj»

2- Bir filmin çevrilişi sırasında elde edilen çekimler arasında seçim yapma, bunları çevirim senaryosundaki sıraya göre yerleştirme, belirli bir amacı sağlayacak biçimde birleştirme ve ritm elde etme sanatı «montaj»

Kurgunun sözcükteki bu anlamını kısaca, belli bir anlamı olan bir bütünü elde etmede uygun parçaların bir araya getirilmesi şeklinde tanımlayıp özetlemek yerinde olur.

Kurgunun bu tanımına uygun olarak üzerinde özellikle durulması gereken kavramlar bütün, parça ve uyum diğer deyişle ritm sözcükleri üzerinde toplanmaktadır.

Hangi alanda olursa olsun kurgunun söz konusu olduğu bütün ile, parçaların bütünü elde etmek amacıyla bir araya getirilmesindeki uyum sağlayıcı tutumu açıklamak gerekmektedir. Böylece yazınsal kurgu kavramını aşağıdaki noktalarda belirleyebiliriz.

Öncelikle kurgu kavramıyla yazın (edebiyat) arasındaki ilişkilerde yazın (edebiyat) türlerinden konuya girmek yararlı olur karnsındayız.

Türkdili Eğitimi açısından bizi özellikle ilgilendiren yazın (edebiyat) türleri **masal**, **öykü** ve **roman** olmaktadır. Bu türler gerçi yazın (edebiyat) ürünü olarak sanatsal içerikli görülürse de, bu ürünlerin oluşturulmasında şiir gibi (bir içe doğma) durumundan kaynaklanmadıkları için, yazınsal (edebi) sanat görünümleri altında yazarlarının düşünsel özü ve uğraşısı yer almaktadır. Bu nedenle yazınsal kurguyu (edebî kurgu) yazın (edebiyat) ürünlerinin duygusal ve düşünsel olma durumlarına göre iki yönde ele alabiliriz. Örnek vermek gerekirse; bir ozanın şiir kurgusuyla bir romancının kurgu çabasının birbirinden oldukça farklı olduğu söylenebilir.

Şiirde içe doğan dizeler, doğal bir yaratı sonucu bir uyum içinde bir araya getirilirken; romanda, söz konusu olan; romancının gözlemleri, düşünceleri izlenimleri ve bunlar arasında kurabileceği bağıntıyı dili kullanmada göstereceği başarı ile bütünleştirebilmesidir.

Konuya bu açıdan yaklaştığımızda yazınsal (edebi) kurguyu eğitim amacı içinde düşünmek gerekmektedir. Ayrıca, yazınsal kurgunun amacı dışındaki yönleri konumuz dışında kalmaktadır.

Yazınsal Kurgu Eğitimi

Yazınsal (edebi) kurgu eğitimini biçimlendiren ana öğeler arasında bu eğitimin yapıldığı T.Ö.E.F.'in Türkdiline ve edebiyatına verdiği önem başta gelmektedir. Örneğin; Bir Edebiyat Fakültesinde yazınsal kurgu çalışmalarının amacı «yazın adamı» yetiştirebilmek ise Sinema Televizyon Okulunda bu amaç Türkdili ve Edebiyatı çalışmalarından Sinema ve Televizyon alanında yararlanabilen uzman ve benzer kişileri yetiştirmek olacaktır.

Bu nedenle yazınsal (edebi) kurgunun temel aşaması olarak öğrencilere masal kurgusu yaptırma çalışmalarına ağırlık verilmiş ve söz konusu eğitim için öğrencilere şöyle bir plan uygulanmıştır.

- I- Belli bir masalın kurgusal yapısını o masal içinde geliştirme
- II- Kurgusal yapısı işlenen masalın temel karakterlerini bilinen başka masallar içine alma.
- III- Kurgusal yapısı işlenen belli bir masalın temel karakterlerini bilinen öykülere aktarma.

IV- Kurgusal yapısı işlenen belli bir masalın temel karakterlerini toplumun yaşanan koşullarına uygun bir öykü kurgusunda işleme.

V- Kurgusal yapısı işlenen belli bir masalın temel karakter yapılarını bozarak toplumun geçmiş, şimdiki ya da tasarlanan gelecek yaşam boyutlarına uygun düşen öykü kurguları yapmak.

Kurgu Eğitiminin yukarıda saydığımız aşamalarını uygulama çalışmalarında gerçekleştirebilmek amacıyla, öğrencilerimize verdiğimiz «Pembe Gül ile Al Gül» masalının metnini buraya almayı ve bu örnek üzerinden açıklamalarımızı sürdürmeyi yararlı görmekteyiz.

PEMBE GÜL İLE AL GÜL

«Çok eskiden, ıssız bir yerde, küçük bir kulübede, fakir ve ihtiyar bir kadın yaşıyordu. Evin önündeki bahçede, biri kırmızı, biri de pembe gül veren iki gül fidanı bulunuyordu. Bu kadının, güllere benzeyen, iki güzel kızı vardı. Kızları, güllere benzediği için birine PEMBE GÜL, öbürüne de AL GÜL adını vermişti. İki kardeş de iyi kalpli ve çalışkandı. İki kardeş de, ev işlerinde annelerinin en büyük yardımcılarıydı.

Pembe Gül, yaz geldiğinde, erken kalkar, gül ağaçlarından birer gül koparır, annesinin başucuna koyardı.

Kış gelince de, Al Gül erken kalkar, ocağı yakardı.

İki kardeş de, yakınlarındaki ormanda gezmeyi çok severlerdi. Anneleri sevgili kızlarının ormanda yalnız başlarına gezmelerinden korkmazdı. Çünkü ormandaki hayvanlar, iki kardeşi de tanır, çok severlerdi. Kuşlar, iki kardeş gelince, en güzel sesleriyle şakırlardı. Küçücük hayvanlar, iki kardeşten korkmaz, onların peşlerine takılırlardı. Tavşanlar, iki kardeşi, hayran hayran seyrederlerdi. Güzel gözlü karacalar da, Pembe Gül'le Al Gül'un, kendilerini sevmelerini, okşamalarını isterlerdi.

Kış geldiğinde, akşamları, anneleri Pembe Gül'e seslenirdi:

— Pembe Gül, haydi kapıyı sürmele.

Sonra da ocağın yanındaki koltuğuna oturur, gözlüğünü tatar, bir yanına AL Gül'ü, bir yanına da Pembe Gül'ü alır, onlara yüksek sesle masallar, hikâyeler okurdu.

Bir akşam, kapının çalındığını duydular. Anneleri, Pembe Gül'e:

— Çabuk kapıyı aç, yavrum, dedi. Gelen konuğumuz, bu soğukta üşümesin.

Pembe Gül, koşa koşa kapıyı açtı. Karşısında, evlerine gelen bir konuk değil de, kocaman bir ayı gördü. Ayı, kapının aralığından, kafasını uzatmaya çalışıyordu. Pembe Gül, korkusundan bağırды. Koşarak annesinin yanına geldi.

Ayı, açık kapının önünde durarak, onlara baktı:

— Sizi kurkuttuğumuz için beni bağışlayın, dedi. Hiçbirinize kötülük yapmayacağım. Bu akşam dışarı çok soğuk. Ben, yanınızda biraz ısınmak istiyorum.

İhtiyar kadın, gelen sanki çok yakından tanıdıkları biri imiş gibi cevap verdi:

— Hoş geldin sevgili ayı. Ocağın yanına gel. Yalnız, dikkat et de kürkün yanmasın.

Al Gül'le Pembe Gül, ayıya takılmaktan büyük bir zevk duyuyorlardı.

— Haydi bakalım koca tembel, diyorlardı. Bu kadar uykucu olma, kalk, bizimle oyn!

Sonra da, ayının kıllarını hafifçe çekiyorlar, kopardıkları küçük bir dal parçasıyla, ayının kulaklarını gıdıklıyorlardı.

Ayı, iki kardeşin bu oyunları karşısında:

— Benim gibi zavallı, yorgun bir ayıya acıyın, diyordu.

Sonunda, yatma zamanı geldi. Anneleri, ayıya:

— Sevgili ayı, dedi. İstersen geceyi, ocağın başında geçir. Geceleyin dışarda soğuktan donmamış olursun.

Ayı geceyi, ocağın başında geçirdi. Sabah olunca da çıkıp gitti. Artık akşamları eve geliyor, ocağın başına uzanıyor, kızlarla oynu-

yordu. Ocağın başı, ayının yeri olmuştu. Sabah olunca da, ormana gidiyor, karnını doyuruyordu.

Bu güzel hayat, bahara kadar sürdü.

Bahar gelip havalar ısınca ayı, bu yeni dostlarına:

— Artık gitmeliyim, dedi. Yeniden, ancak yazın sonunda gelirim.

Al Gül'le Pembe Gül, ayının gitmesine çok üzüldüler.

Aradan uzun bir zaman geçti. Al Gül'le Pembe Gül, ormana, kuru dal toplamaya gittiler. Birden, büyük bir ağacın yanında kıpırdayan bir şey gördüler. Ağaca yaklaştıklarında bu kıpırdayan şeyin, kırmızı elbise giymiş, ihtiyar bir cüce olduğunu gördüler.

Cücenin bembeyaz uzun sakalı, büyük ağacın çatlağına sıkışmıştı.

Cüce, yanına yaklaşan iki kardeşi gördü. Onlara seslendi:

— Orada şaşkın şaşkın durup bakacağımıza, bana yardım edin. Ağaca sakalım kısıldı. Bana yardım edin de, şuradan kurtulayım.

Al Gül'le Pembe Gül, ihtiyar cücenin imdadına koştular. Onu kurtarmak için kan ter içinde kaldılar. Fakat, ağaca sıkışmış olan cücenin sakalını, bir türlü kurtaramadılar. Sonunda Pembe Gül, cebinden makasını çıkardı, cücenin sakalını kesti. Böylece cüce kurtuldu.

Cüce, ağaca takılı kalmaktan kurtulur kurtulmaz, iki kardeşe teşekkür edeceği yerde, asık bir yüzle:

— Siz ne terbiyesiz kızlarmışsınız, dedi. Benim o güzel sakalımı kestiniz.

Sonra da oradan koşa koşa uzaklaştı. İki kardeş, ağaçtan kurtardıkları bu cüceye, şaşkınlık içinde bakıp durdular.

Yine aradan uzun bir zaman geçti. Al Gül'le Pembe Gül, ormanın kenarında bulunan nehirde balık avlamaya gittiler.

Nehrin kenarına geldiklerinde, kırmızı bir şeyin, nehrin kenarında kıpırdamakta olduğunu gördüler. Yaklaştıklarında, bu kıpırdayan kırmızı şeyin, önceden ormanda gördükleri ihtiyar cüce olduğunu anladılar.

Cücenin sakalını, iri bir balık yakalamıştı. İhtiyar cüce, balığın ağzına kısırdığı sakalını kurtarmaya uğraşıyordu.

Al Gül'le Pembe Gül, yine cüceyi kurtarmaya çalıştılar. Fakat, cücenin sakalını, balığın ağzından bir türlü kurtaramadılar. Sonunda, cüceyi kurtarmak için, yine makas kullanmak zorunda kaldılar. Cücenin sakalını kestiler. Böylece ihtiyar cüce, sakalını balığın ağzından kurtardı.

Cüce kurtulur kurtulmaz, iki kardeşe yine kızarak baktı:

— Size her rastladığımda, sakalımdan biraz kesiyorsunuz. Sonunda sakalsız kalacağım, gülünç bir insan olacağım. Size, beni kurtardığınız için, bir hediye vermek isterdim, fakat, siz buna lâ-yık değilsiniz.

Cüce, iki kardeşe çok kızdığını hareketleriyle de belli ederek, oradan uzaklaştı.

Yine aradan uzun bir zaman geçti. Al Gül'le Pembe Gül, Ormanda gezinirlerken, uzakta yine kırmızı bir şey gördüler. Oraya yaklaştıklarında, ihtiyar cüceyi tanıdılar. İhtiyar cüce, küçük bir sandığı açmış, sandığın içindeki kıymetli taşları, yüzükleri, gerdanlıkları seyrediyordu.

Cüce, birden, başkalarının kendisini seyrettiğini anladı. Dönüp baktığında, iki kardeşi gördü:

— Hey küçükler, dedi. Hemen buradan uzaklaşın. Sizden bıktım artık.

Aynı anda, ormandan gelen korkunç bir homurtu duyuldu. Bu homurtu, Al Gül'le Pembe Gül'ün yakından tanıdıkları, evlerinde barındırdıkları ayının sesiydi. Kocaman ayı, ağaçlar arasından çıktı ve doğru cücenin üzerine yürüdü.

Cüce, ayıyı görünce çok korktu. Önce, ne yapacağını bilemedi. Kaçmaya kalktı. Fakat, oradan kaçamayacağını anlayınca, ayının önüne kapandı, yalvarmaya başladı:

— Ayı hazretleri, ne olur beni bağışlayın. Bu sandığın içindeki bütün hazine sizin olsun. Yanımızda duran bu iki kardeşi de yiyebilirsiniz. Ne olur, beni bağışlayın.

Ayı, cücenin söylediklerini duymazlıktan geldi. Cücenin üzerine yürüdü. Pençesiyle ona vurdu. Cüce, cansız yere yıkıldı.

Tam bu sırada, ayının üzerindeki kürk yere düştü. İki kardeşin karşısında, kırmızı pelerini, çizmeli, altın kılıçlı çok güzel bir delikanlı belirdi.

Al Gül'le Pembe Gül, düş gördüklerini sandılar. Fakat, bu çok güzel delikanlı, yanlarına yaklaştı:

— Ben bir prensim, dedi. Gördüğünüz bu korkunç cüce, benim hazinelerimi çaldı. Beni de büyüleyerek, ayı kılığına soktu, beni ormanlarda yaşamaya mahkûm etti.

O günden beri, ormanlarda dolanıp durdum. Eski durumumu kazanmak için, cüceyi yakalayıp öldürmem gerekti. Cücenin büyü, ancak bu durumda bozulacak, ben eskisi gibi prens olacak ve hazinelerimize kavuşacaktım.

Kışı, bildiğiniz gibi, sizlerin yanında geçirdim. Her tarafta cüceyi arıyor, bir türlü bulamıyordum.

İşte sonunda cüceyi buldum, onu öldürdüm. Böylece cücenin yaptığı büyü bozuldu. Ben, eskisi gibi prens oldum, hazinelerime kavuştum.

Sizin ve sevgili annenizin, bütün kış boyunca bana gösterdiğiniz yakınlığı, ömrüm boyunca unutmayacağım.

Prens, bu sözleri söyledikten sonra Pembe Gül'e:

— Sevgili Pembe Gül, dedi. Eğer benimle evlenmeyi kabul edersen, ben dünyanın en mutlu insanı olacağım.

Pembe Gül, prensin bu teklifini, büyük bir sevinçle kabul etti. Prens, bir eliyle Pembe Gül'ü bir eliyle Al Gül'ü tutarak, bu mutlu haberi annelerine bildirmek için, evin yolunu tuttular.

Yol boyunca tavşanlar, karacalar, kuşlar, sanki bu mutlu olayı haber almışlar gibi, gelenleri, sevinç içinde izliyorlardı.

Prensın bir kardeşi vardı. O da prens kadar yakışıklıydı. Prensın kardeşi de, Al Gül'ü görür görmez aşık oldu.

Al Gül'le Pembe Gül, iki prensle, aynı günde evlendiler. Kralın sarayında çok büyük bir düğün töreni yapıldı. Anneleri de, sevgili kızlarının mutluluğunu gördükçe, gözyaşları döküyordu.

Anneleri, kızlarının yanına gelirken, evlerindeki iki gül ağacını da beraberine aldı. Sarayın balkonuna dikti. İki ağacına da bakmakta devam etti.

Bu iki ağaç da, eskiden olduğu gibi, pembe ve kırmızı güller vermeye devam ettiler.»

Yukarıda metni verilen masalın başlıca karakterleri için öğrenciler aşağıdaki kurgusal geliştirme sürecine göre çalışmalarını sürdürmüşlerdir.

1- Al Gül Pembe Gül masalındaki iki kız ile ayı ve cücenin temel kişilik özelliklerini bozmadan aynı öğelere Keloğlan, Dede Korkut gibi bilinen masalarda yer vermek.

2- Sadece Al Gül ve Pembe Gül'ün karakterlerini değiştirerek bilinen masalarda yer vermek. (Yerli masalarda örneğin; Eflatun Cem Güney)

3- Ayı ve Cücenin de karakter yapılarını insana çevirerek Al Gül ve Pembe Gül ile birlikte öykücülerimizin yapıtlarındaki başlıca karakterlerin yerine koymak ve öyküyü yeniden kurgulamak.

4- Al Gül ve Pembe Gül'ün karakterlerini değiştirerek ünlü öykücülerimizin yapıtlarına sokmak.

5- Al Gül, Pembe Gül, Ayı ve Cüce karakterlerini şimdiki toplumsal yapımıza uygun düşen bir öykü kurgusunda işlemek.

Bir fikir vermesi bakımından bu konudaki başarılı iki öğrenci çalışması aşağıda örnek olarak verilmiştir.

(1) ÖRNEK ÇALIŞMA

1. AŞAMA: Algül-Pembe gül masalındaki iki kız ayı ve cücenin temel kişiliklerini bozmadan aynı öğelerle Keloğlan, Dede Korkut gibi bilinen masalarda yer vermek.

KELOĞLAN'IN HAVUÇLARI

Evvel zaman içinde kalbur saman içinde, bundan tam yüz asır evvel cennet gibi mutlu bir ülkede, bolun bol varın yok olduğu,

(1) Bu örnek çalışma TÖEF Sinema Televizyon Bölümü 1978-1979 Öğretim Yılı 2. Sınıf öğrencisi Nazmi ULUTAK tarafından yapılmıştır.

şekerin okkası 20 para olduğu devirlerde köylerin birinde Keloğlan isminde saf, temiz kalpli bir oğlan yaşarmış. Hayatta anasından başka kimsesi yokmuş. İşte bu mutlu ülkede bir tek mutsuz kişi varmış ki, o da bu Keloğlanmış. Derdine derman bulunamayan, eline geçirdiği bir işi yapamayan, beceriksiz fakir ama çok doğru konuşan, elinden geldiğince herkese yardım eden bu keleş oğlanın en büyük derdi ne imiş biliyormusunuz? Tabi nereden bileceksiniz anlatalım da sizde bilin eğer yardım edecek olurda çözüm yolu bulursanız söyleyin bize bizde Keloğlana söyliyelim;

Keloğlan, köylerin de yaşayan ikiside aynı güzellikte Algül ile Pembegül adlı ikiz kardeşlerden birini seviyormuş ama hangisini sevdiğini o da bilemiyormuş. Aslında çocukken Algülü daha çok sever hep onunla oynarmış. Hem Algül'ü Pembegül'den ayırır, ikisi de yanyana olsa Algül'ü hemen tanırmiş. Ne olduysa olmuş şimdilerde Pembegül'den onu ayıramaz olmuş. Bazen Algül'ü Pembegül sanarak:

— Gel benim sultanım şöyle bir gezelim, dermiş. Pembegül'de:

— Aaa! Keloğlan ben Algül değilim ben Pembegül'üm dermiş.

Zavallı Keloğlan kızarır, utanırmış. Bazen de Algül'ü görür ve Pembegül sanarak:

— Sen Pembegül'sün değil mi? Kardeşine söylede çeşme başına gelsin dermiş. Algül'de:

— Keloğlan ben Algül'üm, hadi gezelim dersedede,

— Hadi canım benimle dalga geçme ben Algül'ü tanımazmıyım, dermiş.

Algül'de bu zavallının haline acırmış, ne oldu bu çocuğa birden böyle diye düşünür dururmuş. Ya işte böyle Keloğlan öyle bir çıkmaza girmiş ki sormayın gitsin.

Keloğlan'ların köyünde birde ihtiyar kadın ve oğlu varmış ki, bu kadın büyü yapar her istediğine kavuşurmuş. Bu büyüler o kadar kuvvetliymiş ki, bozmak olanaksızmış. Ama bir de bozuldu mu mutlaka büyüü yapan ölürmüş. İhtiyar kadın oğluna Algül'ü almak için Keloğlan'a öylebir büyü yapmış ki işte o günden bu güne Keloğlan Algül'ü şaşırır olmuş. Aslında Algül Keloğlanı büyüücü kadının oğlundan daha çok severmiş ama Keloğlan'ın bu şaşırılmışlığı karşısında üzülür her gece ağlarmış.

Günlerden bir gün Keloğlan köyün uzağında dertli dertli kaval çalarken oradan geçen bir tavşan görmüş. Tavşan Keloğlan'a:

— Keleş kardeş, keleş kardeş bana bir havuç versene demiş.

Keloğlan nereden bulsun hemen havuçu orada. Dönmüş tavşana:

— Tavşan kardeş Allah bana versin ben de sana, demiş.

Devam etmiş kavalını çalmağa. Tam kavalını üflemiş ki, kavalın ucundan üç tane havuç düşmemiş mi. Hayretler içerisinde kalmış. Tutmuş havuçlara bakmış gerçekten havuç. Hemen tavşanın arkasından bağırarak:

— Tavşan kardeş, tavşan kardeş al istediğin havuçları, demiş.

Tavşan koşarak Keloğlan'ın yayına gelmiş ve havuçları almış, başlamış onları yemeğe, Keloğlan'da dertli dertli kavalını çalmaya devam etmiş. Tavşan onun bu haline görünce:

— Niye böyle dertlisin keleş kardeş, diye sormuş.

Keloğlanda başından geçenleri anlatmış tavşana. Tavşan onun yaptığı iyiliğe karşı ona yardım edeceğini söylemiş ve:

— Köyündeki ihtiyar kadın sana büyü yaptı. Algül'ü kendi oğluna almak için. Bu yüzden sen Algül ile Pembegül'ü karıştırıyorsun. Şimdi köye dön. Akşam olunca Algül'lerin evinin penceresine yanaş ve pencereden gizlice bak hangisi ağlıyorsa o Algül'dür. Al bu yüzüğü hemen candan içeri gir. Yüzüğü Algül'ün parmağına tak ve bir dahada kaybetme, demiş.

Keloğlan hemen köye dönmüş ve akşamın karanlığını iple çekmiş. Algül'lerin penceresine gitmiş. Kulağını pencereye dayamış ve dinmek bilmeyen ağlama sesleri duymuş. Hemen pencereden içeri girmiş ve ağlayan kızın parmağına yüzüğü takmış. Başından geçenleri Algül'le Pembegül'e anlatmış ve yarın buluşmak üzere ayrılmış oradan. Sabah birde duymuş ki ihtiyar büyücü kadın yatağında tam ortasından çatlamaş. Ondan sonrada Algül'e Pembegül'ü hiç karıştırmamış. İki sevdalıda muradlarına ermişler.

İşte çocuklar ben Keloğlan'ın derdine böyle bir çare buldum. Sizler nasıl buldunuz güzel mi? Yoksa siz daha güzel çareler mi buldunuz, anlatın bakalım şimdide ben sizleri dinleyeyim.

Onlar ersin muradına biz çikalım tahtına. Onlar yağ-bal ye-
sinler biz baklava tatlısı. Belki Keloğlan'ın derdine uğrar bir baş-
kası.

(2) ÖRNEK ÇALIŞMA

1) Aziz Nesin'in «Di sen ona beş kayme» adlı öyküsüne P. Gül,
A. Gül cüce ve ayının karakterini bozmadan uyarlanmasıdır.

KİŞİLER

AYI ..... AHMET

CÜCE ..... TÜCCAR HÜSEYİN

PEMBE GÜL VE AL GÜL ..... AHMET'İN KIZLARI.

2) Bu uyarlama ayı, cücenin de karakter yapıları insana çevri-
lerek A. Gül ve P. Gül ile birlikte ünlü öykücülerimizden birinin
bilinen bir öyküsünde yerine koymak ve öyküyü yeniden kurgula-
mak amacı ile hazırlanmıştır.

DE SEN ONA BEŞ.....

«İç Anadolu köylerinden birinde kendi halinde, kırk-kırk beş
yaşlarında, elleri nasırlı, ailesine ve diğer insanlara karşı son de-
rece iyi davranan, cömert, yardım sever, haklıyı tutan haksızın
hakkından gelen bir adam yaşıyordu. Köylerinde onu Körün Ah-
met diye çağırırlardı. Ahmet'in iki güzel kızı vardı. Adları Pembe
Gül ve Al Gül'dü. Ahmet beş yıl önce eşini toprağa vermişti. O gün-
den bu güne kızları çamaşırını yıkayıp, yemeğini yapıyorlardı. Ay-
rıca kızları inekleri sağıp, yoğurt peynir yapıp, koyunlardan kırp-
tıkları yünü eğirip çorap ve heybe yapıyorlardı. Ahmet ise kendii-
lerine yetecek kadar (pek yetecek de denemez ya) ellerinde olan
tarlalarında bütün gün çalışıp yoruluyordu. Akşamları, kızları ba-
balarına hizmet ediyor, babalarının yorgunluğuna ortak oluyor-
lardı.

---

(2) Bu örnek çalışma TÖEF-Sinema Televizyon Bölümü 1978-1979 Öğretim Yılı 2. Sınıf Öğrencisi Uğur DEMİRAY tarafından yapılmıştır.

Ahmet iki üç haftada bir kasabaya iner kızlarının yaptığı yoğurt, peynir, çorap ve heybeleri satar, onların yerine kızlarının ihtiyacını ve eve biraz birşeyler alırdı.

Bir gün kızları babalarına «buhafta kasabaya beraber gitmelerini kasabayı çok merak ettiklerini, biraz gezip dolaşmak istediklerini» söylediler. Babası sevdizi kızlarının bu isteklerine hayır diyemedi.

— Olur beraber gideriz. Dedi.

Çarşambaydı günlerden. Köyün minibüsü kasabaya her hafta pazara giderdi. Hem de tıklım tıklım, üst üste dolardı. Minibüs şoförü Şaban da pek razı gelmezdi ama arabadan kimi indirecekti. Hepsi tanıdık, ahabap ve arkadaştı. Pembe Gül'le Al Gül sabah erken kalktılar, kasabayı göreceklerdi, merak ediyorlardı çünkü. Kümeden dört tane tavuk aldılar, biriktirdikleri 140 yumurtayı da sepete yerleştirdiler. Birkaç kilo yağ çıkarmışlardı inekleri sarı kız ile Boncuktan. İki heybe işlemişlerdi. Bunları babası satacak ve kendilerine birer ayakkabı ile üç kilo pirinç ve biraz da elbise-lik kumaş alacaktı. Ahmet kasabadaki tüccarlardan Hüseyin'den alış veriş ederdi. Zaten kasabada üç büyük tüccar vardı ve diğer ikisiyle geçen senelerde bir anlaşmazlık üzerine selamlaşmıyorlardı bile. Bu yüzden ister istemez tek alış veriş yapacağı Hüseyin kalmıştı. Az insafsız değildi. Hüseyin aklına gelmiyen yani aklının ermediği hesaba pek yüz çevirmezdi. Hele sözlerine biri itiraz edecek olursa: Birden gürler, neredeyse karşısındakini gırtlaklayacak kadar hiddetlenirdi. Hep kendi dediği olsun isterdi. Ama kendine karşı gelmiyen, her sözünü dinleyen birini de buldumu ağırlığınca çökerdi tepesine. Artık kurtuluş yoktu, iliklerine kadar sömürürdü, adamı. Ahmet'de işte bunlardan yani diğer tüccarlarla arası açık olduğundan tam Hüseyin'in istediği gibi biriydi, zavallı onun pençesine düşmüştü bir kere.

Hüseyin'in dükkanı o kadar büyüktü ki sanki yok yoktu. dükkanında. Kumaştan tuza, helvadan mantoya kadar herşeyi satar-
dı. Bununla birlikte köylülerin getirdiği şeyleri satın alır onlara ihtiyacı olan şeyleri kendi dükkanından satmayı pek severdi Hüseyin.

Çarşambaydı günlerden demiştik ya, köylüler yine Hüseyin'in dükkanına arı kovanı gibi girip çıkıyorlardı. Pembe Gül, Al Gül ve Ahmet'e geldi sıra Hüseyin:

— Hoş geldin Ahmet ağa dedi. Ahmet:

— Hoş gördük, nasılsın? Hüseyin

— Ne olsun çalışıyoruz işte, amacımız sizlerin isteklerini yerine getirmek. Size hizmet etmek. Gerçi pek birşey kazanılmıyor bu zamanda ama işte maksat iş olsun. Zaten bu iş çekilmez oldu. Ne getirdin bakalım Ahmet ağa? Ahmet

— Dört tavuk.

— Altışar liradan 24 lira, de sen ona 20 lira.

— 140 yumurta.

— 55 kuruştan 77,5 lira, de sen ona 70 lira.

— 2,5 kilo yağ.

— 15 liradan, eder 37,5 lira, de sen ona 35 lira. Ne yaptı, 125 lira, de sen ona 100 liraaaa. Sağ olasin. Allah razı olsun. Şimdi söyle bakalım sana ne lazım? Ahmet:

— 2 tane şu kızlarıma ayakkabı. Hüseyin

— Hah, şunlar güzel tam kızlarına göre. Bak işte şu kırmızılar. Hem ucuzada olur. 33 er liradan 66 lira eder, de sen ona 70 lira.

AHMET

— 3 kilo pirinç.

— 7.75 den eder 16.50, de sen ona 20 lira. Başka?

— 3 metre şu mavi kumaştan.

— Ne güzelde kumaş seçtin Ahmet ağa. 12.5 liradan eder 37.5 lira de sen ona 40 lira. Eeee ne yaptı toplam 130 lira, de sen ona 150 liraaa. Sağ olasin, 50 lira verirsen ödeşiriz.

Ahmet çıkarır 50 lirayı verir, ödeşirler. Pembe Gül'le Al Gül'ün ağızları açık kalır bu alış verişe. Kasabayı gezmek akıllarına bile gelmez. Bu hayret verici olay karşısında sanki dilleri tutulmuştur. Kasabanın çirkinliğini zaten tüccar Hüseyinde, onun kişiliğinde ve alış verişinde görmüşlerdi. Hiç hoşnut kalmamışlardı. Hemen babalarına köye dönelim dediler. Ahmet hani kasabayı gezecektik diyecek olduysada kızlarının birşeye üzüldüklerini, yüzlerindeki

ifadeden anlayınca o da ses çıkarmadı, hep beraber minibüsün durduğu köşeye gittiler. Kızlar minibüse oturdular ayakta gitmemek için. Ahmet binmedi minibüse. duvarın kenarına çömeldi, bir sigara çıkardı yaktı. Kızlarını üzen bu olayın Hüseyinin dükkanındaki alış veriş olabileceği aklına geldi. Sigarasını derin derin nefeslerken kendi kendine DE SEN ONA 150 LİRA HAA diye mırıldanıyordu...»

Masal olarak yürütülen yazınsal kurgu çalışmaları söz konusu aşamada bırakılmamış, adı geçen masaldaki başlıca karakterlerin şimdiki toplumsal yapımızın aşağıda örnekleri verilen kesitlerinden öğrencinin dilediği bir tanesine uygun düşen öykü kurgusunda da işlenmesi istenmiştir.

- 1) Kır yaşamında fakir bir köyün zengin ailesinin kızları olarak.
- 2) Kır yaşamında zengin bir köyün fakir ailesinin kızları olarak.
- 3) Köylerindeki evlerinden büyük şehire kaçan kızlar olarak.
- 4) Köyden gelip şehirin gecekondu semtlerinde yaşamını sürdüren fakir bir ailenin kızları olarak.
- 5) Şehire köyden gelmiş sonra kısa sürede zengin olup gecekondu semtinden daha varlıklı ailelerin bulunduğu yere taşınmış bir ailenin kızları olarak.
- 6) Şehirde doğmuş geliri az bir işçi ailesinin kızları olarak.
- 7) Şehirde doğmuş geliri yüksek bir işçi ailesinin kızları olarak.
- 8) Şehirde sakinleri varlıklı bir apartman kapıcısının kızları olarak.
- 9) Şehirde öğrenimi düşük, geliri az bir memur ailesinin kızları olarak.
- 10) Şehirde öğrenimi yüksek geliri yetersiz bir memur ailesinin kızları olarak.
- 11) Şehirde esnafılık yapan kazancı yeterli öğrenim düzeyi düşük bir ailenin kızları olarak.

- 12) Gelirini komisyonculuktan kazanan öğrenim düzeyi düşük ailenin kızları olarak.
- 13) Önce sıfırdan başlayıp, sonradan çok zengin olmuş tüccar ailesinin kızları olarak.
- 14) Babaları ölmüş anneleri çalışmayan, kendileri başkalarının evinde hizmetçilik yapan kızlar olarak.
- 15) Anne ve babalarını küçük yaşta kaybedip kendilerine yetiştirme yurdunda bakılan kızlar olarak.
- 16) Anne ve babalarını küçük yaşta kaybedip kendilerini evlat edinen varlıklı bir ailenin yanında büyüyen kızlar olarak.
- 17) Yüksek öğrenimli, serbest meslek sahibi bir adamın ailesinin kızları olarak.
- 18) Az gelirlili bir sanatçı ailesinin kızları olarak.
- 19) Yeterli geliri olan bir bilim adamının kızları.
- 20) Devlet adamlığı yapmış bir politikacı ailesinin kızları olarak.

Son olarak masal kurgusundan öykü kurgusuna geçirilen bu aşamanın başarılı bir öğrenci çalışması da aşağıya alınmıştır.

I. DÖNEM TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI UYGULAMASI SINAV ÖDEVİ

V. AŞAMA

ÖYKÜ KURGUSU KONUSU : Şehirde öğrenimi düşük, geliri az bir memur ailesinin kızları olarak karakterlerin uyarlanması.

KARAKTER UYARLAMALARI :

ALGÜL : CANAN.

PEMBEGÜL : Fatoş.

AYI : ANNE KAMİLE HANIM.

CÜCE : BABA HALİT BEY.

«Yedikule, İstanbulun en eski semtlerinden biridir; etrafı surlarla çevrili, o zamandan bu yana yeni yeni apartmanlar dikilmeye başlanan, sokakları dar, hala eskiliğini atamamış bir köşe İstanbul'da. Mahalle sakinlerinin çoğunluğu işçi ya da memur. Sabahları, daha güneş doğmadan, ikişer üçer evlerinden uğurlanır çalışmak üzere. Akşam üzeride, güneşin batmasına yakın, aynı insanlar, kiminin elinde bir kesekağıdı meyva ya da bir file, kimisinde de sadece iki ekmek ve gazete, evlerine girerler. Genel olarak akşam üzeri saat dokuz-on arası erkekler, mahallede bulunan üç-dört kahveye düşmeye başlarlar. Kimisi oniki olunca evine yollar, kimisi ikilere kimisi de dörtte, beşte dönerler evine. Birkaç birşey atıştırıp oradan da doğru işe.

Halit işte Canayaz kiraathanesinin müdavimlerindendi, hemde dörtlüklerden ya da beşliklerden. İstisnasız her gece giderdi kahveye. Önceleri zevk için gittiğini, şimdi ise onsuz yapamadığını söylerdi. Kahveye gidişi ucuz da olmazdı. Çok kötü bir alışkanlık edinmişti, kumar oynuyordu, Halit Bey. Şişman, saçları hafif dökülmüş, ince «klark» bıyıklıydı. Gözleri içine çökmüş, etrafı düzensiz yaşamından siyaha çalan mordu. Neşeliydi bol espirili bir insandı, lakabı da arkadaşları arasında «PRENS HALİT»di. Sümerbank'ta memur olarak çalışıyordu, üç yıl sonrada emekli olacaktı.

Evde melekler kadar iyi, biri iki, ikiyi üç yapmak için çalışıp, didinen, kocasının bu haline üzülen Kamile hanım, mahallenin kadınlarıyla birlikte manifaturacılar çarşısındaki tüccarlara az bir ücretle el işi yapardı. Haftada birkaç gün koca bir paketi sırtlanarak eve getirir, onlara gözlerinin nurunu akıtarak ve el becerisini katarak kenar süsü ve iş işlerdi. Aldığı parayla ise ya kendine bir çift çorap alır, ya kızlarına harçlık verir, ya da çorbanın yanına bir mamalika yapmak için, pudra şekeri alırdı.

Kızları deyince; Bu ailenin Canan ve Fatoş adında iki kızı vardı. Canan lise son sınıfa gidiyordu. Fatoş ise geçen sene Lise I'den belge almıştı, okumuyordu. Canan okuyordu ama ite kaka, hiç öyle isteyerek okuyası gelmiyordu içinden. Hatta, bazı bazı okula gidiyormuş gibi yapıp evden çıkar, erkek arkadaşlarıyla Samatya'daki çay-bahçelerinde oturur, okul dağılış vakti gelince okuldan geliyormuş gibi eve dönerdi. Öğleden sonralarında ders çalışmak bahanesiyle, yanına Fatoşu da alır mahalledeki diğer arkadaşlarına giderdi. Orada plak dinlerler, teyp çalarlar, dans ederlerdi.

Aradabir de köşebaşı delikanlılarına pencereden sarkarak, o benim, bu senin diye aralarında paylaşırlardı.

Canan ve Fatoş, babalarının durumunu bilmezlikten gelerek mi yoksa kendilerinde olan bir eziklikten mi, devamlı yüksekte atarlar, olmayanı varmış gibi, söylenmişleri söylenmemiş gibi ileri sürerlerdi. Oysa babaları bir yana annelerinin çektiklerini çok iyi biliyorlardı. Anneleri de onlara dayanamaz, hani gönülleri kırılmasın da ne olursa olsun, zihniyetiyle hareket ederdi. Onların dışarı çıkmasına yada evdeki işlere yardım etmelerine söz geçiremiyordu zavallı kadın ama yine elindeki avucundakini kızlarına verirdi. Bu durumdan şikayet edecek kocası mı vardı. Yüzünü bile görmüyordu Halit'in, görse de ne fark ederdi zaten, oturup konuşacaklar mıydı sanki? Hak getire.

İşte zavallı kadın iki taşın arasında, bir o yana, bir öteki yana, çırpınıp duruyordu. Sanki onun en iyi çözümü ölümdü. Otuzbeş kırk yaşlarında bıkmıştı hayattan. Bu da bir şey miydi, bir gün-kızları yine ders çalışacağız diye evden çıkmışlardı, o da alış verişe çıkmıştı, eve dönerken sahilde bir taksinin içinde kızlarını erkek arkadaşlarıyla öpüşürken görmemiş miydi, olduğu yere yığılmıştı zavallıcağ, çevredekiler koşmuş ayılmışlar, kızlarının ise olan bitenden haberi bile olmamıştı.

Kamile hanım eve geldiğinde yatağa uzanmış, kendine gelmeye çalışmıştı. Toparladı kendini yarım saat içinde. Bir müddet sonrada kızları geldi. Kalkmadı içeriden gelen kızlarının seslerini duyuyordu.

- Off. Ah. Aman ne çok çalıştık. Kafam kazan gibi oldu. Bitmedi şu allahın cezası okul Fatoş.
- Aman okuyupta ne olacaksın kızım. Vali mi? Yoksa Eczacı mı. Yarın bir gün evlenirsin olur biter. Bu gençliğini okumakla geçireceksin.
- Ben de biliyorum ama bari şu Lise bitsin diyorum. Zaten yükseğini nerede kazanacağım kazansam da ne olacak görmüyor musun halini. Şu evin haline bak! babam okumuştaki ne olmuş. Bunlar gibi olacaksaki hiç olmasın daha iyi. Hem ben evleneceğimde dilediğim gibi yaşayacağım.

Kamile hanım için azap verici sözlerdi bunlar. O an ölmeyi istedi, ölmedi ama, ölmekten beter oldu.

Sıhhati artık iyiden iyiye bozulmuştu, Kamile hanımın. İki günde bir tansiyonu düşüyor, komşuları apartopar hastaneye yetiştiriyorlardı. Artık evin tadı tuzu kiç kalmamıştı. Büyük kızın kafasına biraz biraz birşeyler dank etmeye başladı. Ama açık seçik neler hissettiğini çıkaramıyordu. Zaman ilerlemiş, Lise son sınavları gelip çatmıştı. Cananın durumu pek iyi değildi. Kamile hanım, yine anne yüreği dayanamayıp, Ağrı'da öğretmen olan kardeşine mektup yazarak Cananı oraya naklettirdi. Canan sınavları orada verdi, Liseyi bitirdi.

Annesine üzölmeye başladı Canan, onun kızları için hasta hasta çırpınması artık onun için bir anlam taşımaya başlamıştı. Bir gün Canan Fatoş'a.

— Fatoş bulaşıkları yıka. dedi.

Fatoş

— Sen yıka. diye karşılık verdi.

Canan.

— Yıka diyorum.

— Yıkamıyorum.

Canan.

— Yıka diyorum. diyerek saç saça, baş başa giriştiler.

Çıkan kavgada ikiside birbirlerinin kirli çamaşırlarını ortaya döktüler. Yok sen bunu yaptın, ben şunu yaptım diyerek kavga ettiler. Kamile hanım yine fenalaştı. Bayılıverdi kadıncağız. İkisi de kavgayı bırakıp koştular annelerinin yanına. Kolanya falan derken onu kendisine getirdiler. Sonra Fatoş bulaşığa döndü, Canan ise annesinin dizinin dibine kıvrıldı. Kamile hanım kızının saçlarını okşarken, geçmişi getiriyordu gözünün önüne. Cananın doğuşu, Fatoşun doğuşu hatta kocası Halit ile evlendikleri gün geldi gözünün önüne. Zaten bir kaç anısı vardı mutlu sayılabilecek. Cananın yanına sokuluşu duygulandırmıştı Kamile hanımı. Gözlerinden yaşlar akıyordu. Canan da ağlamaya başlamıştı. Kamile hanım kızına:

— Ben birtek sizin için yaşıyorum. Babanızı ben seneler önce kalbimden sildim. Benim tek arzum sizleri istediğimi gibi yetiştir-

mekti olmadı. Daima olduğundan çok yüksekte gördünüz kendinizi. Bizi kendinize yakıştıramadınız. Evet, size çok iyi bir hayat yaşatamadık ama elimizdeki olanakların hepsini size verdim. Bak saçымda siyah tel kalmadı. Sizden umutlanırken sizlerde yıktınız beni. Canan hiçbirşey söyleyemedi o an. Gözlerinin önünden söylediği yalanlar, kendisini yüksek göstermek için yaptığı çabalar, yalan dolu sözlerle, sahte davranışlarla ilişki kurduğu erkekler, birer birer geçti. Pişmandı yaptıklarına hemde çok pişman. Kendi kendine söz verdi, artık onun için birtek annesi vardı ve onun için yaşayacaktı. Söylediği yalanları çalışarak, annesine destek olarak gerçekleştirecekti. Gerekirse evlenmiyecekti, ama artık dürüst davranıp annesini üzmecek kendisi de huzur duyacaktı.

En kısa zamanda bir fırsatını bulup bir bankaya girdi. Önceleri maaşıyla annesine ve kendisine birşeyler alıyordu. Sonraları birer ikişer eve birşeyler aldı. Evleri yavaş yavaş bir şekle girmişti, aynı zamanda Cananın hayatıda düzen içindeydi.

Bütün bunlar olurken baba yine eski babaydı. Olanlardan sanki habersizdi. Kamile hanımda eskiye göre daha sıhhatli ve müllu gözüküyordu. Bu sıralarda da Fatoşun düğünü olacaktı. Fatoş mahalleden iplik fabrikasında çalışan Muharremle evlenecekti. Canan bu sırada kardeşinin çeyiz işini de üstlenmişti. O da belki ilerde evlenirim diyordu.

Fatoşun düğün günü gelmişti. Herkes neşeliydi, Kamile hanım üzüntülü günlerinde olduğu gibi ağlıyordu, ama bu sefer sevinçtendi gözündeki yaşlar. Sağlığı da biraz düzelmişti. Canan konukları ağırılıyor, onları oyalarken Fatoş da içeride hazırlanıyordu. O gecedен sonra Canana da talip çıkmıştı. Düğün gecesi görmüşlerdi birbirlerini, Mühendis bir çocuktu, tam onun istediği gibi yakışıklı, belkide attığı palavraları gerçekleştirecek biriydi. Ne var ki Cananın içinden geçenler artık eski Cananı andırıyordu bile.

— Tövbe. Tövbe. Nasipse olsun, halıda otururum, soğan-ekmek yerim, ben çalışır o çalışır geçinir gideriz. diyordu.»

(*) Bu örnek çalışma TÖEF Sinema Televizyon Bölümü 1978-1979 Öğretim Yılı 2. Sınıf Öğrencisi İ.Emre AYGEN tarafından hazırlanmıştır.